Effektrapport 2025

Sparks Generation
Från tillgång till tillhörighet – hur meningsfull fritid möjliggörs i praktiken
Rapportperiod: 1 januari – 31 december 2025

Inledning

Sparks Generation är en ideell organisation som arbetar för att fler barn och unga ska få tillgång till meningsfull, trygg och inkluderande fritid. Vårt arbete utgår från övertygelsen att fritiden är en central arena för gemenskap, hälsa, lärande och framtidstro – och att brist på tillgång till fritid riskerar att förstärka ojämlikhet, ensamhet och utanförskap.

Denna effektrapport syftar till att redovisa hur Sparks bidrar till faktisk förändring, hur denna förändring följs upp och vilka lärdomar som dragits under rapportperioden. Rapporten riktar sig till givare, samarbetspartners, kommuner och allmänhet, och är en del av vårt åtagande kring transparens, ansvar och kontinuerligt lärande.

Effektrapporten är inte ett facit över individers livsbanor. Den är ett underlag för förståelse av hur förutsättningar skapas, hur beteenden förändras över tid och hur systemet runt unga kan utvecklas för att bättre möta deras behov. Rapporten används även som underlag för styrelsens uppföljning av verksamhetens kvalitet, relevans och långsiktiga samhällsbidrag.

Bakgrund – varför Sparks behövs

Många barn och unga saknar idag tillgång till sammanhang där de känner sig välkomna, trygga och inkluderade. Samtidigt finns ett stort utbud av aktiviteter inom föreningsliv, kultur, fritidsgårdar och civilsamhälle som inte når fram till alla.

Utmaningen handlar sällan om att det saknas verksamheter. Den handlar om trösklar som gör att unga inte tar steget, trots att möjligheter finns. Vanliga trösklar är brist på överblick, otydlighet kring hur man tar första steget, osäkerhet inför att gå ensam och upplevelsen av att inte passa in.

Parallellt finns en systemutmaning. Kommuner och verksamheter har svårt att samordna utbud, nå nya målgrupper och följa upp vad som faktiskt leder till deltagande och långsiktig effekt. Resurser används ofta utifrån historik snarare än utifrån faktisk efterfrågan och beteende, vilket gör det svårt att kontinuerligt utveckla ett utbud som är relevant för dagens unga.

Samtidigt finns en stor, outnyttjad potential i att involvera unga själva – som initiativtagare, medskapare och ledare – i att forma de sammanhang de vill vara en del av. När unga ges inflytande ökar både relevans, engagemang och hållbarhet i de verksamheter som skapas.

Sparks är utvecklat för att adressera detta strukturella glapp – mellan utbud och deltagande, mellan ambition och faktisk tillgång – genom att sänka trösklar för unga och samtidigt stärka systemets förmåga att samordna, följa upp och utveckla meningsfulla fritidssammanhang.

Vad Sparks är – och vad Sparks inte är

Sparks är inte ett projekt, en kampanj eller en enskild insats, utan en långsiktig digital och organisatorisk infrastruktur som gör det möjligt för unga att hitta, välja, delta i och påverka utvecklingen av fritidsaktiviteter — och för verksamheter och kommuner att samordna, följa upp och utveckla sitt utbud över tid,i linje med barnets rätt till fritid samt till inflytande i frågor som rör dem, i enlighet med barnkonventionen.

Sparks är inte en informationskanal eller marknadsföringsyta. Plattformen är byggd för att möjliggöra handling: från kännedom till deltagande, och vidare till att unga kan påverka utbudet genom sitt beteende (“rösta med fötterna”), genom feedback och genom att själva vara initiativtagare till nya aktiviteter. På så sätt sänks de trösklar som ofta hindrar unga från att ta det första steget.

Sparks bygger på principer om inre motivation och självbestämmande. Unga använder Sparks därför att de upplever den som relevant, trygg och meningsfull — inte för att de måste. De väljer själva vad de vill prova (autonomi), blir sedda och välkomnade i sammanhang med närvarande ledare (trygghet och kompetens), och ges möjlighet att bygga relationer och gemenskap (tillhörighet). På så sätt utvecklar de både valkompetens, inre motivation och en ökad känsla av tillhörighet och psykiskt välbefinnande.

Sparks är ett lärande system, inte ett kontrollsystem. Data samlas in för att utveckla strukturer och beslut — inte för att följa upp, bedöma eller jämföra enskilda barn och unga. All effektmätning är proportionerlig, anonymiserad och etiskt försvarbar.

Sparks ersätter inte befintliga verksamheter. Sparks stärker deras räckvidd, synlighet och möjlighet att nå nya målgrupper. Effekten av Sparks ska därför alltid förstås som en systemeffekt som uppstår i samverkan mellan unga, verksamheter och lokalsamhälle.

Hur vi mäter effekt

Sparks skiljer tydligt mellan aktivitet och effekt. Att aktiviteter genomförs eller att användare registrerar sig är inte tillräckligt. Effekt uppstår först när unga faktiskt deltar, återkommer och hittar sammanhang som bidrar till deras välmående och tillhörighet över tid.

Samtidigt vet vi att långsiktig förändring inte enbart kan förstås på individnivå. För att effekt ska vara varaktig krävs också att systemet runt unga utvecklas: hur verksamheter samordnas, hur resurser prioriteras och hur beslut fattas.

Därför har Sparks under 2025 utvecklat ett strukturerat ramverk för effektmätning uppbyggt i fyra nivåer:

- **Nivå 1:** Finns förutsättningarna? *(räckvidd och tillgång)*
- **Nivå 2:** Tar unga steget? *(aktivering och deltagande)*
- **Nivå 3:** Stannar de kvar och hittar sammanhang? *(återkomst och tillhörighet)*
- **Nivå 4:** Blir systemet bättre över tid? *(systemlärande och samhällseffekt)*

Sparks är en infrastruktur och ett aktiveringssystem, vilket innebär att effekten uppstår i samspel mellan unga, verksamheter och det lokala sammanhanget. Effektmätningen är därför en integrerad del av Sparks arbetssätt och används för prioritering, utveckling och styrning – och för att kunna skala insatser på ett ansvarsfullt och långsiktigt hållbart sätt.

Räckvidd, tillgång och aktivering

Förutsättningseffekt

Nivå 1 mäter om Sparks-infrastrukturen faktiskt finns på plats och används, samt om unga har reell tillgång till ett relevant fritidsutbud där de bor. Det handlar om räckvidd, utbud och jämlikhet — det vill säga de grundläggande förutsättningarna för att någon form av effekt ska kunna uppstå.

Utan faktisk räckvidd och tillgång kan varken aktivering, återkomst eller tillhörighet uppstå. Nivå 1 besvarar därför frågan om systemet når unga, om det finns ett kontinuerligt utbud att välja mellan och om tillgången är jämnt fördelad.

Geografisk etablering och partnerskap

Under mätperioden visar data att Sparks når ett växande antal unga i de kommuner där infrastrukturen är etablerad.

Vid ingången av 2025 fanns Sparks i **Upplands-Bro, Sundbyberg, Norrtälje och Sollentuna**. I mars 2025 etablerade vi oss i **Bjuvs kommun**, i juli skrev vi avtal med **Göteborgs stad** och i december med **Linköping**, med avsikt att starta upp där under våren 2026.

Sundbybergs stad har efter flera dialoger kommit fram till att de i dagsläget saknar förutsättningar att arbeta med Sparks, då staden genomgår besparingar och har ett mycket begränsat utbud av kostnadsfria aktiviteter — och tidvis har saknat aktiviteter att erbjuda i tjänsten.

Samtidigt har föreningar i Stockholms stad, trots att vi inte har avtal med staden, anslutit sig till Sparksapp eftersom de ser att vi når ut till många barn och unga och deras vårdnadshavare och underlättar för dem att ta emot och registrera besökare. Detta bidrar både till ökad trygghet och bättre personligt bemötande, och kopplingen till RF:s LOK-stöd kan bidra till ökat finansiellt stöd för kostnadsfria aktiviteter.

Vi har också skapat partnerskap med **Idrott Utan Gränser**, som har verksamhet i **Norrtälje, Haninge, Norrköping, Eskilstuna och Malmö**, och som framgent kommer att använda tjänsten för sina aktiviteter.

Våra resultat:

Totala antalet användare har vuxit från **9 403 (2024)** till **15 684 (2025)** – en tillväxt på **67 %**.

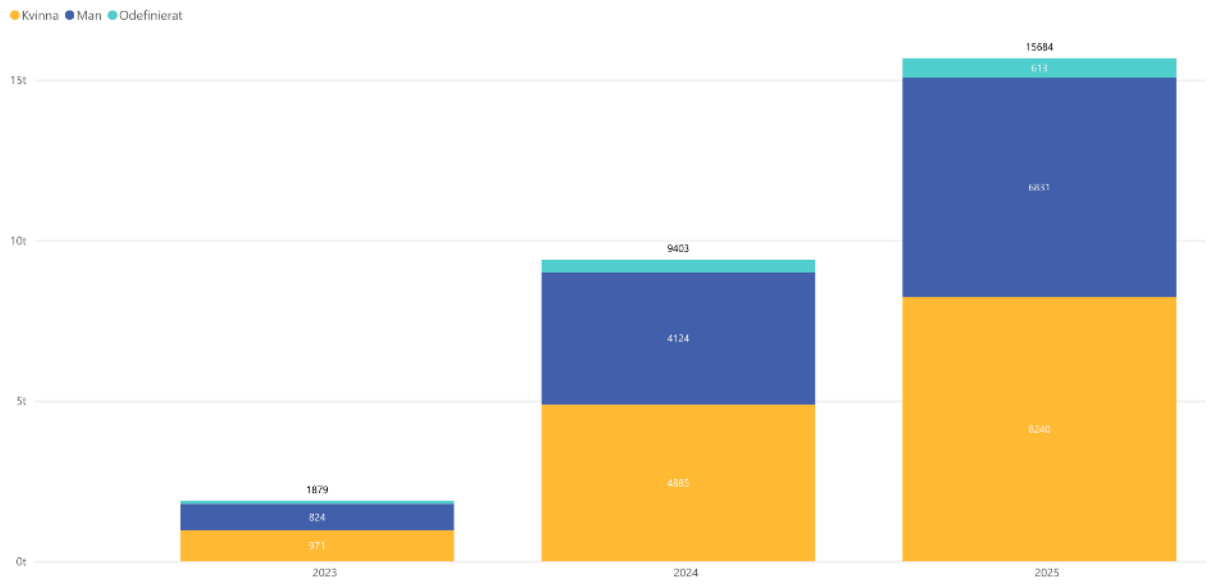

För åldersgruppen **0–25 år** har Sparks vuxit med **75 %**, från **5 412 (2024)** till **9 489 (2025)**.

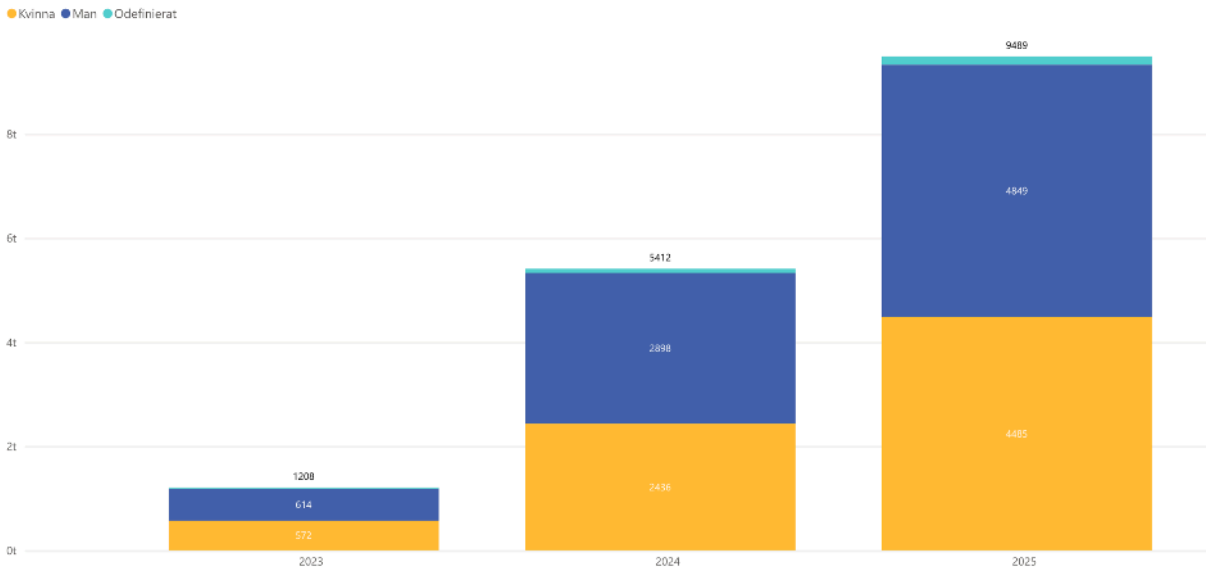

Åldersfördelning (0–25 år):

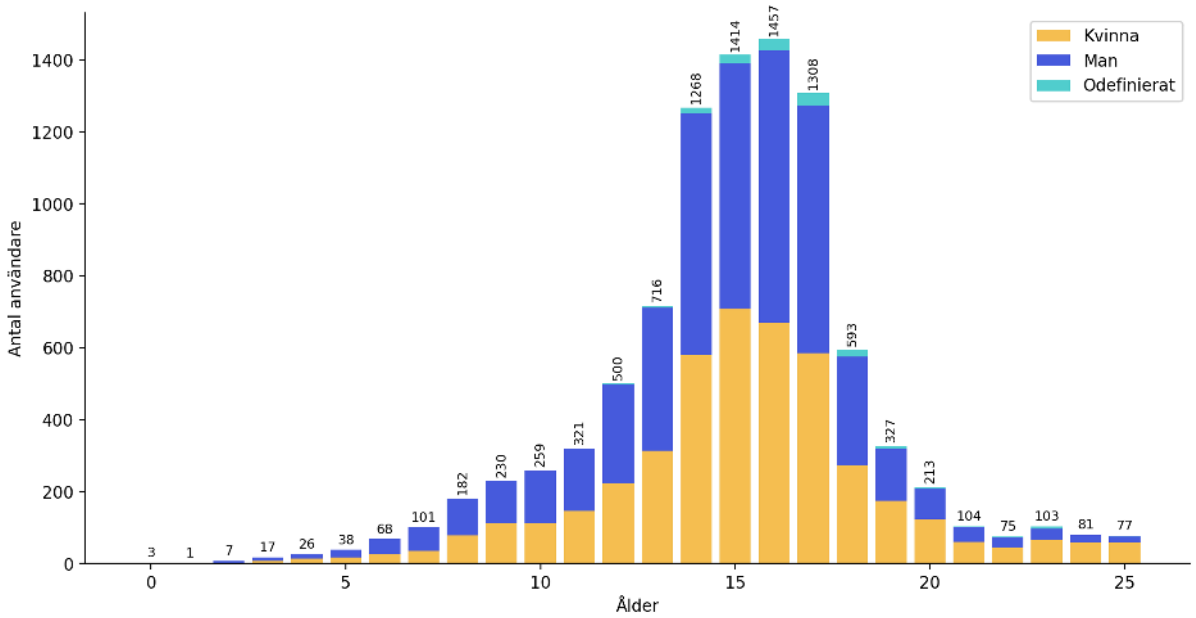

Grafen visar att användningen av Sparksapp är starkast i åldrarna **13–17 år**, med en tydlig topp runt **15–16 år**. Det är i denna ålder som flest unga både upptäcker och aktivt använder plattformen — och samtidigt en period då många annars riskerar att tappa fotfästet i organiserade sammanhang.

Fördelningen mellan tjejer och killar är relativt jämn genom hela spannet. Andelen användare som valt att inte definiera kön är låg, men följer samma åldersmönster som övriga grupper, vilket tyder på att plattformen upplevs som relevant och inkluderande.

Sammantaget visar grafen att Sparksapp fyller en särskilt viktig funktion i tonåren — en kritisk utvecklingsfas där behovet av gemenskap, utforskande, självständiga val och tillgång till meningsfulla sammanhang är som störst.

Bokningsbeteende:

Tabell 1 — Övergripande utveckling (0–25 år)

År	Totalt antal användare (ack)	Nya användare under året*	Nya bokningar	Nya unika bokare
2023 (nov–dec)	1 208	1 208	289	166
2024	5 412	4 204	2 543	880

2025	9 489	4 077	3 951	870

* Nya användare = årets slut − föregående års slut.

Tabell 2 — Bokningsbeteende (0–25 år)

År	Bokningar	Unika bokare	Bokningar per unik bokare
2024	2 449	917	2,7
2025	3 660	1158	3,2
Totalt perioden sedan 2023-02-23	6 328	1877	3,4

Jämlik räckvidd och socioekonomiska förutsättningar

För att bättre förstå om Sparks når barn och unga även i områden där trösklarna till deltagande traditionellt är högre, kopplar vi användardata till SCB:s RegSO-indelning (Regionala statistiska områden). RegSO är en nationell områdesindelning framtagen för att möjliggöra analyser av sociala och ekonomiska förutsättningar på en finare geografisk nivå än kommun, och används i många sammanhang för att synliggöra skillnader i levnadsvillkor, hälsa och tillgång till samhällsresurser.

I denna analys använder vi andelen hushåll med låg ekonomisk standard som indikator på strukturella ekonomiska trösklar. Med låg ekonomisk standard avses hushåll vars disponibla inkomst ligger under 60 procent av medianinkomsten i befolkningen, enligt etablerad statistikpraxis. För att identifiera områden med fördjupade ekonomiska utmaningar har vi operationaliserat ”hög andel låg ekonomisk standard” som RegSO-områden där minst 20 procent av hushållen har låg ekonomisk standard. Denna gräns innebär att ekonomisk utsatthet inte är ett undantag utan en betydande strukturell faktor i området som helhet.

Syftet med analysen är inte att kategorisera eller beskriva enskilda barn och unga, utan att förstå om Sparks-infrastrukturen som system bidrar till ökad jämlikhet i tillgång till meningsfull fritid. Analysen sker uteslutande på aggregerad nivå och används för att förstå systemets räckvidd och funktion — inte individers situation. Om Sparks i huvudsak skulle nå barn i redan resursstarka områden riskerar plattformen att reproducera existerande ojämlikhet. Om den däremot når även där trösklarna är högst, fungerar den som ett verktyg för utjämning.

Enligt SCB bor cirka 7,2 procent av alla barn i Sverige i RegSO-områden där minst 20 procent av **barn och unga (0-19 år)** lever i hushåll med låg ekonomisk standard. Dessa områden representerar de mest strukturellt ekonomiskt utsatta bostadsområdena i landet. Det innebär att barn som bor i dessa områden i genomsnitt möter högre ekonomiska, sociala och praktiska trösklar till deltagande i organiserad fritid än genomsnittet.

Mot denna bakgrund är det särskilt betydelsefullt att 30,7 procent av Sparks användare i åldern 0–19 år bor i just dessa områden, och att 38,6 procent av alla unika bokningar kommer därifrån. Det innebär att barn och unga i socioekonomiskt mer utsatta områden inte bara nås av Sparks i hög utsträckning, utan också är relativt mer aktiva användare av plattformen än genomsnittet.

Detta tyder på att Sparks i praktiken fungerar som ett utjämnande system: i stället för att förstärka existerande ojämlikhet i tillgång till organiserad fritid bidrar infrastrukturen till att sänka trösklarna där de är som högst. Genom att samla, synliggöra och möjliggöra kostnadsfria eller kraftigt subventionerade aktiviteter når Sparks grupper som annars riskerar att stå utanför meningsfulla fritidssammanhang, och bidrar därmed till ökad jämlikhet i tillgång till gemenskap, välmående och framtidstro.

Mot denna bakgrund är det också en medveten del av Sparks strategi att särskilt lyfta fram kostnadsfria eller kraftigt subventionerade aktiviteter. Ekonomiska trösklar är en av de vanligaste orsakerna till att barn och unga inte deltar i organiserad fritid, särskilt i områden med hög andel hushåll med låg ekonomisk standard. Genom att synliggöra, samla och utveckla tillgängliga aktiviteter sänks trösklarna till deltagande och fler unga ges möjlighet att hitta sammanhang som stärker gemenskap, välmående och framtidstro.

Mått	Värde
Totalt antal Sparks-användare 0–19 år	8 836
Användare i RegSO ≥ 20 % låg ekonomisk standard	2 711
Andel Sparks-användare i RegSO ≥ 20 %	30,7 %
Totala unika bokningar 0–19 år	1 774
Bokningar från RegSO ≥ 20 %	684
Andel bokningar från RegSO ≥ 20 %	38,6 %
Barn som bor i RegSO ≥ 20 % (områdesnivå, SCB)	7,2 %

Analys

Tabellerna visar fortsatt stark tillväxt i antal användare. Extra tydligt är att antalet bokningar ökar snabbare än antalet nya unika bokare — bokningarna ökade med 26 % mellan 2024 och 2025.

Antalet bokningar per unik bokare ökade från i genomsnitt 2,7 till 3,2per år, vilket indikerar ett tydligt skifte från att vara en plattform för att “prova något enstaka tillfälle” till att bli en del av ungas löpande fritidsval.

Sammantaget tyder utvecklingen på att Sparks inte bara skalar i räckvidd, utan i ökande grad bidrar till varaktiga beteendeförändringar och etablerade vanor kopplade till meningsfull fritid. Denna rapport fokuserar på systemets funktion och effekter, inte på enskilda aktiviteter eller arrangörer.

Fördjupning av Nivå 2–4 – nästa steg i systemutvecklingen

Under 2025 har Sparks etablerat en stabil grund för att förstå räckvidd, tillgång och aktivering (Nivå 1). Samtidigt är ambitionen att fördjupa förståelsen för hur deltagande övergår i återkomst, tillhörighet och långsiktig systemförändring.

Sparks gör inte anspråk på att ensam skapa dessa effekter, utan ser sig som en del av ett större ekosystem av aktörer som tillsammans bidrar till förändring.

Därför pågår ett fördjupningsarbete inom:

- **Nivå 2:** hur och när unga tar steget till deltagande,
- **Nivå 3:** hur återkomst, relationer och tillhörighet uppstår över tid,
- **Nivå 4:** hur data kan användas för bättre styrning, prioritering och resursanvändning.

Detta arbete möjliggörs genom stödet från **Postkodsstiftelsen**, vars bidrag syftar till att vidareutveckla Sparks funktionalitet, mätmetoder och arbetssätt, samt genom samarbetsformen **IOP**, där Sparks ingår i långsiktiga partnerskap med kommuner.

Genom dessa partnerskap kan Sparks bidra med datadrivna insikter i styrgrupper, arbetsgrupper och planeringsprocesser — med målet att successivt justera och utveckla utbudet så att det blir mer relevant, jämlikt och träffsäkert i relation till ungas faktiska behov och beteenden.

Ambitionen är därmed inte bara att mäta mer, utan att använda kunskap för att:

- stärka kontinuitet och kvalitet i utbudet,
- och stödja kommuner i att arbeta mer förebyggande och långsiktigt.

Denna fördjupning sker stegvis, i nära dialog med partners, och med fortsatt fokus på etik, integritet och systemnytta.

Sammantaget visar effektrapporten att Sparks fungerar som en fungerande social infrastruktur som både når brett, når jämlikt och successivt bidrar till att omvandla tillgång till faktisk tillhörighet.

Med vänlig hälsning,

Alexandra Krook
Medgrundare och verksamhetschef
Sparks Generation
mail: alexandra.krook@sparksgeneration.com

Stockholm, den 31 december 2025